

Obduktionsfund hos tre strandede hvidnæser

Alstrup, Aage Kristian Olsen; Fast Jensen, Lasse; Hansen, Mette Sif; Jensen, Trine Hammer

Published in:
Dyrlægemagasinet for Praktiserende Dyrlæger

Publication date:
2014

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Alstrup, A. K. O., Fast Jensen, L., Hansen, M. S., & Jensen, T. H. (2014). Obduktionsfund hos tre strandede hvidnæser. *Dyrlægemagasinet for Praktiserende Dyrlæger*, (3), 14-17.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Obduktionsfund hos tre strandede hvidnæser

Hvert år strander hvidnæser ved de danske kyster. De fleste er døde før strandingen, andre dør af sig selv kort efter eller bliver aflivet. Obduktioner afslører ikke altid årsagerne til strandingerne

AF AAGE KRISTIAN OLSEN ALSTRUP, DYRLÆGE OG PH.D. PÅ NUKLEARMEDICINSK AFDELING & PET-CENTER, AARHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, LASSE FAST JENSEN, BIOLOG OG PH.D. PÅ FISKERI- OG SØFARTSMUSEET I ESBJERG, METTE SIF HANSEN, DYRLÆGE OG PH.D. PÅ AFDELINGEN FOR BAKTERIOLOGI, PATOLOGI OG PARASITOLOGI PÅ VETERINÆRINSTITUTTET, FREDERIKSBERG OG TRINE HAMMER JENSEN, DYRLÆGE OG PH.D. HOS AALBORG ZOO OG AALBORG UNIVERSITET.

13. februar 2014 blev tre voksne hvidnæser (to hunner og en han) obduceret på Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg. En af hvidnæserne (C349) blev fundet død, mens de to andre (C347 og C348) var blevet aflivet med riffelskud kort tid efter strandingen.

Hvidnæserne var indsamlet fra tre forskellige lokaliteter i løbet af vinteren 2013/2014, og to af dem havde siden da været opbevaret i frysehus, den sidste (C349) var holdt nedkølet med is. Undersøgelsen inkluderede standardiserede opmålinger af ydermål og vejning, før der blev foretaget en obduktion.

De to frost-opbevarede hvidnæser var lagt til optøning en uge forud, men grundet det kolde vintervejr var de stadig delvist frosne indvendigt, og det besværliggjorde obduktionen. En af hvidnæserne (C348) havde nedslidte tænder, og en anden (C349) havde skader i huden, som kunne være opstået under strandingen. Alle tre hvidnæser var magre, og hver af de tre maver var tomme eller havde kun et sparsomt indhold af otholitter (små øresten fra fisk).

Tarmene var ligeledes næsten tomme for indhold. Alle tre hvidnæser havde en hel del nematoder (en af dem op mod flere tusinde) i mavearmsystemet, og en enkelt (C347) havde tillige hjerteorm. En af hvidnæserne (C348) havde kronisk pericarditis, mens en anden (C349) havde adhærencedannelser mellem tarme og mellemgulv – og med belægninger, der formodentligt var fibrin, hvilket desværre var vanskeligt at fastslå med sikkerhed på grund af den kun delvist optøede tilstand.

En af hvidnæserne (C348) var lakterende, mens en anden (C349) var drægtig med et næsten to kilo tungt foster. Selvom der blev gjort flere vigtige patologiske fund, blev der dog ikke fundet nogen årsager til strandingerne. De væsentligste obduktionsfund er angivet i tabellen. Der blev også udtaget vævsprøver fra hjerne og lunge, som blev indsendt til laboratorieanalyse for morbillivirus, men heller

Hvidnæsen har et karakteristisk kort hvidt næb, der har givet arten sit navn. Det er den mest udbredte delfinart i danske farvande.

Obduktion af en hvidnæse på Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg.

→ ikke disse analyser kom årsagerne til strandingerne nærmere.

De senere års strandinger

Siden 1846, og formentlig før, er der jævnligt strandet hvidnæser langs de danske kyster – primært langs Vestkysten – men også i de indre danske farvande. I perioden 1984 til 1999 blev der årligt registreret omkring tre strandinger årligt, og dette antal var stigende i de efterfølgende år. Næppe alle strandinger af hvidnæser bliver dog registreret, og derfor er det

reelle antal strandinger formentlig større. Siden år 2006 er en del af de i alt 39 strandede hvidnæser blevet obduceret, mens fremskreden forrådnelse og andre forhold har umuliggjort obduktion af resten. Obduktionerne er i enkelte tilfælde blevet suppleret med laboratorieundersøgelser for at kunne påvise agens for eventuelle infektioner. Desværre er det som oftest ganske vanskeligt at påvise en årsag til strandingerne, om end en del af de strandede hvidnæser har været magre, hvilket kan tyde på, at de har været syge eller på anden måde svækkede forud for strandingerne.

Dyr nummer	La 2014-02-13-1	La 2014-02-13-2	La 2014-02-13-3
FIMUs-nummer	C349	C347	C348
Findested	Fyn	Hvidesande	Stenbjerg Landingsplads
Køn	Hun (drægtig)	Han	Hun (lakterende)
Tilstand	Moderat forrådnelse	Frisk/frossen	Frisk/frossen
Dødsårsag	Fundet død	Aflivet	Aflivet
Huldvurdering	Mager	Mager	Mager
Hud	Snitsår/slidmærker	-	-
Indvolde	Adhærencedannelse tarme	-	Fortykket pericardium
Nematoder	Mavesæk	Mavesæk og hjerte	Mavesæk

De væsentligste dissektionsfund for de tre hvidnæsedelfiner obduceret i Esbjerg.

Hvidnæser bliver kønsmodne i 9-14 års alderen, og baseret på de strandede hvidnæsers længde har en hel del af dem været ungdyr. Begge køn er ligeligt repræsenteret. Hvidnæserne kan strande året rundt, om end efterårsmånederne er underrepræsenteret i statistikken. Selvom hvidnæser er flokdyr, strander de enkeltvis.

Mulige årsager til strandinger

Hvidnæser er den mest almindelige delfinart i danske farvande, og det er derfor heller ikke overraskende, at nogen af dem strander levende eller døde langs de danske strande.

Det er dog overraskende, at det er så sjældent, at der kan påvises en mulig årsag til strandingerne. Det er en mulighed, at strandingerne kan skyldes infektioner, som kun kan påvises via laboratorieundersøgelser på helt friske dyr. En anden mulighed er, at nogle af hvidnæserne er døde som følge af bifangst, som det også menes at foregå med marsvin (*Phocoena phocoena*) og almindelig delfin (*Delphinus delphi*). Muligvis kan de store hvidnæser bryde igennem netgarn, mens de mindre drukner i dem. Disse overvejelser må dog endnu blot betragtes som spekulationer.

Litteratur

Baagøe HJ & TS Jensen (redaktører): Dansk pattedyr atlas. Gyldendal, 392 sider, 2007.

Galatius A, OE Jansen & CC Kinze: Parameters of growth and reproduction of white-beaked dolphins (*Lagenorhynchus albirostris*) from the North Sea. *Marine Mammal Science* 2013; 29: 348-355.

HVIDNÆSEN

- Hvidnæsen (*Lagenorhynchus albirostris* – også kaldet hvidnæset delfin) er en kraftigt bygget delfin med et kort hvidt næb.
- Voksne individer måler typisk 2,4-3,0 meter i længden og vejer mellem 180 og 350 kg. De kan blive 40-50 år.
- Hannerne er i gennemsnit en anelse større end hunnerne. Hvidnæsen hører under tandhvalerne til familien *Delphinidae* og er beslægtet med hvidskævingen (*Lagenorhynchus acutus*), om end taxonomien inden for slægten *Lagenorhynchus* fortsat er uafklaret.
- Selvom hvidnæsen er ganske udbredt i danske farvande, blev dens tilstedeværelse længe overset, og den dag i dag er mange sider af dens biologi fortsat ikke kortlagt i detaljer. Hvidnæserne i de danske farvande tilhører den nordøstatlantiske klynge af yng-lebestande, som i udbredelse strækker sig over til Skotlands kyster.

En af de tre hvidnæser (C349) var drægtig med dette næsten 10 kg tunge foster. Hvidnæser går drægtige i cirka 11 måneder, før de føder en enkelt unge om sommeren. En hun føder dog ikke hvert år.

